

Yttrande med anledning av Transportstyrelsens remiss med förslag om ändring i föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:125) om medicinska krav för innehav av körkort mm.

Svensk Trafikmedicinsk Förening har beretts möjlighet lämna synpunkter på förslag till ändringar i regelverket för bedömning av medicinska körkorts krav avseende synen. Föreningen vill framföra följande synpunkter:

1. Föreningen ser positivt på de föreslagna förändringar som innebär att Sverige lever upp till minimikraven i körkortsdirektivet.
2. Vi ser positivt på ambitionen att skapa tydligare regler för medicinska körkorts krav och hur dessa ska mätas för att minska utrymmet för olika tolkningar.
3. Vi ställer oss bakom förslaget att intyg om grundläggande synundersökning för körkort endast kan utfärdas av läkare eller optiker.
4. Vi har inga kommentarer att tillföra förslaget om regler för synskärpa, monokulärt seende och dubbelseende. Vi vill dock peka på problemet med att införa allt för detaljerade regler för kontrastkänslighet, mörkerseende och bländningskänslighet med hänsyn till att det inte finns vedertagna instrument för mätning.
5. När det gäller krav på synfält föreslår Transportstyrelsen ett regleringsalternativ som innebär att såväl det centrala som perifera synfältet får mätas med ett Estermanprogram eller annat likvärdigt program. För lägre behörighet får nedsättningen av känslighet i det centrala synfältet omfatta högst en testpunkt. För det perifera synfältet får det finnas flera nedsatta områden som vardera omfattar högst två intilliggande testpunkter samt högst ett område med tre missade intilliggande punkter. För högre behörighet får det inte finnas några nedsättningar i det centrala synfältet medan kraven på det perifera synfältet är samma som för den lägre behörigheten.

I konsekvensutredningen redovisas utförligt de problem som är förknippade med skillnader mellan olika mätinstrument och mätningar. Det föreslagna Estermanprogrammet har något större mätpunkter och högre ljusintensitet än den tröskelperimetri som hittills använts för dessa mätningar. Man påpekar också att en internationell expertgrupp 2005 bedömde att Estermanprogrammet inte var lämpligt att använda för bedömning av synfältsdefekter kopplade till bilkörning med tanke på testpunkternas positioner och ljusintensitet.

Sammantaget innebär förslaget att det framtida kravet på synfältet skulle bli något lägre än med de regler som tillämpas idag. Detta är också syftet med den föreslagna förändringen enligt missivet. En grov uppskattning är enligt konsekvensbeskrivningen att c:a 1000 förare per år idag drabbas av körkortsåterkallelse pga nedsatt synfält. Man uppskattar att många av dessa skulle få behålla körkortet med de föreslagna reglerna – exakt hur många går dock inte att avgöra.

En uppenbar svårighet när det gäller att kommentera förslaget är att det saknas kunskap som skulle göra det möjligt att bedöma vilken effekt förslaget skulle få på trafiksäkerheten.

Transportstyrelsen konstaterar också detta i texten men pekar på att andra Europeiska länder med god trafiksäkerhet har denna kravnivå. Som vi ser det innebär en sänkning av synfältskraven rimligen att ett ökat antal förare med något förhöjd olycksrisk kommer ut i trafiken även om vi inte vet vilken riskökning detta kan gälla. Med hänsyn till de stora konsekvenser en körkortsåterkallelse får för individen och svårigheten att värdera konsekvenserna för trafiksäkerheten är förslaget kanske rimligt. Ett alternativt sätt att tänka skulle vara att tillämpa försiktighetsprincipen och inte minska kravnivån förrän man utvecklat mätmetoder som är mer valida för bilkörning.

Om man beslutar genomföra dessa regler kommer en grupp förare, som tidigare inte kunnat få körkort, ut i trafiken. Vi föreslår att man uppdrar till VTI att göra en riktad vetenskaplig utvärdering av denna förändring för att se hur trafiksäkerheten kommer att påverkas. Detta är särskilt angeläget med hänsyn till att kunskapen om betydelsen av olika synfältsinskränkningar för trafiksäkerheten är så begränsad.

För Svensk Trafikmedicinsk Förening

Linköping som ovan

Johan Alinder
sekreterare